

Dapli trasparenza en la politica agrara

Supplements da latgiras e lubientschas per meds per proteger plantas duain vegnir reglads da nov

DA MARTIN CABALZAR / FMR

■ **En connex cun la nova politica agrara 2021–2024 ha il Departament federal per economia, furmazion e perscrutaziun mess en consultaziun ils sboszs per midar betg main che 20 differents ordinaziuns.** Las midadas planisadas pertutgan cunzunt la revocaziun da la lubientscha per meds per proteger las plantas sco er ils supplements da latgiras.

Meds per proteger las plantas

Quest pachet preveda tranter auter da simplifitgar la procedura per la re-evaluaziun da la cumposiziun da substanzas activas per proteger plantas che na vegnan betg pli acceptadas da l'Uniuin europeica. La finamira da questa midada saja d'evitar in retardament tranter il datum da revocaziun da la lubientscha d'ina substanza tranter l'UE e la Svizra. Cun questa mesira vul ins cuntanscher che questas substanzas vegnan retratgas daptut il medem mument dal martgà. Er ils termins da la durada per metter sin il martgà products da magasin e l'utilisaziun da quests products duain vegnir armonisads. Plinavant vegn la surdada da products che n'èn betg destinads e lubids per l'adiever ordaifer la professiun scumandada per tals che n'utiliseschan betg tals products pervi da lur professiun.

Supplements da latg direct als producents

La midada da l'ordinaziun davart il sustegn da la producziun da latg vul stgaffir las premissas per pudair pajar a partir dal 1. da schaner 2022 il supplement per latg che vegn chaschè e per la pavlada senza silascha directamain als producents da latg. Quests dus supplements vegnan pajads actualmain als manaschis ed a las interpresas che produceschan chaschiel. Quest supplement per pavlar senza silascha era concedì per l'entir quantum da latg dal qual vegn produci chaschiel senza pavel da silo. Consequentmain vegn era resguardà latg senza silo che vegn pastorisà u bactofugà u elavurà sco chaschiel lom.



En l'avegnir vegnan purs che produceschan latg senza silascha indemnisads directamain.

KEYSTONE

En il sector dals meglieraments da structura tangheschan las midadas ils projects per il svilup regional e per optimar la surdada da credits d'investiziun. L'adattaziun dals differents contingents da duana e tshertas prescripziuns per products cun GUB e GGA vegnan medemamain proponidas en connex cun la revisiun da las ordinaziuns numnadas.

Posiziun da l'Uniuin purila grischuna

Tenor il parsura da l'Uniuin purila grischuna *Thomas Roffler* sa tracti da duas soluziuns transitoricas fin che la Politica agrara 22+ entra en vigor. Sco quai che Roffler che fa era part da la suprastanza da l'Uniuin purila svizra ha pudì tradir a la FMR vegn il minister d'agricultura *Guy Parmelin* a preschentar proximamain quest pachet a la publicitad.

La midada dal supplement da chaschar procura tenor Roffler per ina meglra trasparenza dals meds statals a favur da l'economia da latg. Da nov survegn il pur quest pajament direct e betg pli l'interpresa da latgiras privata u las corporaziuns da chascharia. Damai che la gronda part dal purs grischuns è organisada en corporaziuns da chascharia n'haja la mi-

dada betg ina fitg gronda influenza. Consequenzas pli grondas haja la midada cunzunt per las grondas interpresas da latgiras privatas che perdan uss questa contribuziun che va directamain als purs. Per consequenza vegnia il pretsch da latg che vegn pajà als purs da questas interpresas sut squitsch, concluda Roffler. Pervia da la trasparenza saja quai dentant da beneventar ord optica da l'uniun purila.

Sin il sector dals meds per proteger plantas haja dà ils ultims onns bleras midadas cun meglieraments a favur da l'ecologica e da l'ambient, punctuescha Roffler. En quest connex hajan ins er elavurà standards che duain valair globalmain. Uschia fetschia quai pauc senn che mintga pajais elavuria sez atgnas prescripziuns. Actualmain haja la Svizra per part reglamentaziuns ch'èn pli severas che quellas da la UE. Quai na fetschia dentant betg pli senn, tant pli che la cum-petitivitat sin il martgà global vegnia engrevegiada uschia. Quai tant pli che tals meds resguardian adina dapli criteris ecologics. Dal reminent vegnian insecticids applitgads cunzunt en culturas da puma, da granezza ed en las vignas e main sin pràs, pradas, pastiras ed alps.

Uschia na saja il Grischun betg talmain pertutgà da questa midada, punctuescha Roffler.

Economia da latg en Svizra

L'economia da latgà è il pli impurtant sector da l'agricultura svizra. Ella generescha radund 20 pertschient da tut las entradas purilas. L'onn 2015 devi anc en Svizra 21 850 producents da latg, da quels 10 270 en las regions da muntogna. Els han economisà radund 3,46 milliuns tonnas latg. Da quellas vegn radund ina terza producida senza pavlentaziun da silascha e sis pertschient en latg da bio. Latg senza silo è premissa per la producziun da chaschiel or da latg entir sco Gruyèr AOP, Emmentaler AOP u Tête de Moine AOP. La gronda part dal latg produci en Svizra vegn elavurada sco chaschiel (43%), suandà da paintg (16%), latg da consum (11%) e pulvras da latg (ca. 10%).